

Asia: VN/34680/2022

Lausuntopyyntö: Oikeuslaitostyöryhmän projektiryhmän Siviiliprosessin sujuvoittaminen muistio -lentoviivästysasioiden käsittelyä koskevat ehdotukset

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tuomioistuinvirasto ottaa lausunnossaan kantaa muistion ehdotuksiin siltä osin, kuin niillä on vaikutuksia Tuomioistuinviraston vastuulla olevien tietojärjestelmien ylläpitoon ja kehittämiseen.

Muistiossa on ehdotettu, että selvitetäisiin mahdollisuutta ottaa lentoviivästysasioissa käyttöön vakimuotoinen sähköinen lomake ja erityinen näitä asioita varten tarkoitettu sähköinen asiointipalvelu.

Tuomioistuinviraston arvion mukaan lentoviivästysasioiden tuominen osaksi jo olemassa olevaa OmaTuomioistuin-asiointipalvelua olisi tarkoituksenmukaisin ratkaisu niin kustannusten kuin aikataulunkin vuoksi.

OmaTuomioistuin-asiointipalvelu on otettu käyttöön avioeroasioissa vuoden 2025 lopussa ja vuoden 2026 aikana sen käyttöalaa on tarkoitus laajentaa lähes kaikkiin käräjäoikeuksissa käsiteltäviin hakemus- ja riita-asioihin sekä rikosasioihin. Vuoden 2026 aikana on myös tarkoitus toteuttaa asiamiestoiminnallisuudet.

Erillisen sähköisen asiointipalvelun toteuttaminen vain yhtä asiaryhmää varten edellyttäisi resurssija tällaisen asiointipalvelun toteuttamiseen sekä rajapinnan tekemistä AIPaan tai jotain muuta tapaa saada asiat AIPaan, esim. asioiden manuaalista kirjaamista, mikä puolestaan lisäisi työtä käräjäoikeuksissa.

Tuomioistuinviraston näkemyksen mukaan lentoviivästysasiat on mahdollista laittaa vireille normaaliin tapaan OmaTuomioistuimessa käytön laajentuessa myös riita-asioihin. Tulevaisuudessa

on mahdollista kehittää erityisesti näihin asioihin tarkoitettu erillinen lomake tai muu ohjaavampi asioimispolku.

Vaatimusliitepohja voisi olla tapa aloittaa ja pyrkiä ohjaamaan käyttäjää ennen ohjaavamman toteutuksen tekemistä. Vaatimusliitepohja voitaisiin julkaista esimerkiksi verkkosivuilla. Tämän vaatimusliitepohjan yhteydessä sekä verkkosivuilla muutoinkin voitaisiin ohjata asiakkaita myös asianimikepohjaisesti ennen kuin OmaTuomioistuimeen saadaan toteutettua lisää tarkemmin rakenteellistettuja asioimispolkuja.

Sähköisen asioinnin kehittämisen yhteydessä on ollut keskustelua erilaisista vakiomuotoisista sähköisistä lomakkeista yleisellä tasolla, mutta toistaiseksi on keskitytty OmaTuomioistuimen käytön laajentamiseen ja jatkokehittämiseen. Esimerkiksi pienriitamenettelyä varten ei olla toteuttamassa omaa asiointipalvelua, vaan niitä koskeva prosessi on tarkoitettu viedä myös OmaTuomioistuimeen.

OmaTuomioistuinta on tarkoitus jatkokehittää siten, että palveluun toteutetaan lisää avioerohakemuksen tyyppisiä, asiakkaita enemmän ohjaavia rakenteellistettuja asioimispolkuja, joissa voidaan jopa nimikekohtaisesti ohjata asiakkaita esimerkiksi asian vireillepanossa. Asianosaisten tasapuolisen kohtelun vuoksi tulisi myös vastapuolille toteuttaa vastaavia rakenteellistettuja asioimispolkuja, joissa ohjataan vastausten antamista. Lentoviivästysasiat voisivat olla sellainen asiaryhmä, että niissä olisi niiden runsaslukuisuuden vuoksi perusteltua toteuttaa asiointipalveluun tällaisia asioimispolkuja.

Asiointipalvelua voivat toistaiseksi käyttää vain luonnolliset henkilöt omassa asiassaan. Asiointipalvelun käyttö edellyttää myös sitä, että henkilö voi käyttää vahvaa tunnistautumista. Tämä rajoittaa mahdollisuuksia säätää sen käyttöä pakolliseksi. Asiamiehiltä saadun palautteen perusteella heidän keskuudessaan odotetaan asiamiestoiminnallisuuksien käyttöönottoa. Voidaan pitää tarkoituksenmukaisempana tehdä sellaista asiointipalvelutoteutusta, että kannustaa asiakkaita ja heidän asiamiehiään asiointipalvelun käyttöön ilman, että tarvitsisi säätää käyttövelvoitteista.

OmaTuomioistuimen kehittämisen yhteydessä on myös mahdollista selvittää esimerkiksi toiminnallisuuksia, joilla yhteenvedon laatimista voitaisiin automatisoida asiointipalveluun annetuista tiedoista tai joilla asiamies voisi kopioida aiemmin toimitetun haastehakemuksen tietoja uuden haastehakemuksen pohjaksi.

Lentoviivästysasioiden valtakunnallisen työjonon perustamisen tai asioiden siirtomahdollisuutta tuomioistuinten kesken Tuomioistuinvirasto kannattaa asian selvittämistä.

Kumpula Pasi
Tuomioistuinvirasto

Grönqvist Inka
Tuomioistuinvirasto